

1

Verzameling teksten over Stavoren 14^e en 15^e eeuw
door Joop Steensma
Hessel Doeden woon, verkrygt het Steene Huis op des
Graaven hofstede

Den 20 April 1333.

Hi Willem. Graave van Heynegouwe, end. maken oerel end.
dat wi Hessel, Doeden sone houder van desen brieve,
omme siene ouder diensde willen hebben ghegeuen. en de
gheuen hem, ende sijn kinde kinde. dat huis
van steene in Stavoren, dat Otte, Hersedisone, sijn
oem, van ons de liene helt, ende ons vore hem
verstorven is, ende up's Graaven hofstede staet.
Ende die hofstede, dair t'huys op staet, ende die
hofstede, dieke naest legket, die men hiet's Graaven
hofstede, van ons de hoedere ten rechte liene.

Ende omme die meere oestenesse, ende teken hede
hebben wi dese lettere gheghuen, bevestiget mit onsen
neghele vighthangende.

Ghedoen tote Sinte Gheerden berghe, des
Dinxendaghes vore Sinte marcus daech Ewangelisten,
in't jaer ons Heren m.ccc drie ende dertich.

Verkament Register vande Charter kamere
van Holland. F.L. 10. pag 25 versa

Van Meuris II pag 542

Die van Stavoren machtigen eenigen hunner poorteren om
 Willem, Graaf van Holland enz. voor hunnen we Higen Heere
 te buidigen.

Den 9. Maart 1338.

Allen den ghenen die desen brief zullen sien, of horen
 lezen, maken wi kond Seepen, Raed en gheemeene stad
 van Stavoren, dat wi med desen brive machtich
 maken dese vrie bi name, Eversoerd Goenermijghe,
 Herman Seuldinger, Eve. Gheltidsone, ende Tiedeman
 Biscop. van onser alre wegham, die porters sien
 binnen Stavoren, ende onser nacomelingen.

te ontsane onser lieven Heere Willem, Graaf van
 Heynne gouwen, van Hollent enz. in onse gherechten
 ghebozen Heere, ende van Rulle, ende syn recht
 te zwerken in onser alre name, in allen manieren,
 alre onse handverste hond, die wi van sinen vervoorderen
 houden, ende ho wet si daer toe doen, ende med
 hem reeden ende procurieren, dat gheloven wi alle
 vaste en stade te houden ewelike, ghelike jof. wjt
 selve gheswoeren, jof procuriert hadden ewelike, die
 woonachtich sien, of zullen wesen binnen Stavoren

In erkoude desen dinghen. No hebben wi desen brief bezeghelt
 met onsen tegele. Ghegeven in die Haghe des Menendaghes
 na Sinte Gregoriisdach in t'jaer ons Heren m.c.c. acht ende
 dertich.

Verkenont Register van de Charter Kamer
 van Holland L. L. 32. pag 78.

De Ornaef overijst volgens onderzoek des
 Bisschops van Tuden Otto Hessels zoon
 ende zelfs helpers te Stavoren in zekere Boete
 Den 2 September 1320.

W. Willens enz. maken eent allen luden. dat wi na den
 benoeke, dat een eersame vader in gode. Heer Jacob,
 bi der ghehaden ons Heren Bisscop van Tuden, van
 onsen wegen in onser poerte van Stavoren besocht
 hevet, alsoe in den swiste dusken Otton Hessels zone, ende
 sinen helpers op die ene side, ende Herman Schoutinghe,
 ende Fecke Hare Allen zone, ende Horen helpers op die
 andere side, der wareyden onder vonden hebben bi den
 ghemenen Sepevan van Stavoren, ende segghen na der
 warreyde, dat Otto Heren Hessels zone voorszreven
 ghelden sal mit sinen helpers Herman Schoutinghe,
 ende Fecke Haren Allen zone hore smerte end hore
 smade neghen voet ~~gote~~ gheliken dat men jaerlich Hopper
 sine smerte beterde.

In orkonde desen letteren enz. Ghegheven
 de Haekem des Sijnxandaghes na Sinte Jans daghe
 de uytghaende Oerde, in't jaer ons Heren m.c.c. ende
 twintich.

Per Episcopum Tudensem.

Der kenen Register vande Charter kenen
 van Holland E.L. 10. pag. 5 VERSA.

Van Hieris II pag 242.

1325 Willem van Eymond deelt mede hoe Graaf Willem in Stavoren
 Schouten benoemt (instelt): daar tegen verzet zich
 de bevolking: zij verwoesten de Steenen huizen van
 de Graaf en verdreeven zijn ambtenaren.
 Matthaei Analeeta II p. 634.

febr. 1325 De burgens van Stavoren leggen den eed van
 trouw af aan den Graaf en beloven zijn Schouten te
 zullen gehoorzamen

2 febr. (beloven) „Wi Jan Slechte, Peter Junge Hadelenz en Wolbert
 Tydemansz maken cont. — dat wi onsen lieuen en ghe-
 rechten here den grave van Henegouwen, van Holland, van
 Gelant ende here van Vriesland, houden vor onsen rechte
 Here, ende willen hem trouwe wesen, ende verbinden
 ons met desen brieve, dat wi Oden en Ludokine
 sine Schouten van Stavoren vorderen willen,
 helpen ende sterken met onsen Live ende met onsen
 goede, in allen sinen rechte etc“

Idem 4 febr. 7c By Boyden Jehansz make cont enz —

Idem 14 febr. By Wydde Bisscop. Wicke Hermansz. Simon Lieuekynsz.
 ende Daniel Jatichsz poenters in Stavoren maken cont enz.

Idem 14 febr. By W. Colyn Etasone en Tyedeman Ghelmaersone
 poenters in Stavoren maken cont — enz.

Schwarzenberg I p. 169. uit H.S. van H. van Wijn

23 maart 1325

Sluit Graaf Willem met de Friezen uit Stavoren en het Friesland in de omgeving een wapenstilstand
Hij verzoekt 60 Friezen op om in de Haag met hem te komen onderhandelen.

Verder Latijnse tekst.

Miclis II p. 319 uit Feek. Reg. Charter Kamer
v. Holland.

Schwarzenberg I p. 169

1 April 1325 (vrijdag)

betroven Claes Menseman, Dode Claissone ende Peter Claissone.
Kronk. aan de Graaf.

Idem 6 April Leuke Diries zone en Eweraet Golters zone
poeteren te Stavoren kronk.

Idem 12 april eenzelfde verklaring door Inghelbrecht die
Menseman poeter in Stavoren.

Idem 15 April eenzelfde verklaring door Alard Moltheman,
Simon van Laxnen, Andreas Siud zone, Jan Janes zone,
Eade Euckes zone en Ghelmer syn Broeder
Schwarzenberg I p. 170 uit H.S. H. van Wijn.

20 Junij 1325 Graaf Willem sluit den Oost/Friezen een wapenstilstand
af. (Latijnse tekst)

Miclis II p. 354; Schwarzenberg I p. 171.

1325 vervolg.

8 October geeft Graaf Willem zijn „scoutambacht van den dike ende vanden gheeste bevoirden van hente Scliffs Cloester van Stavoren te bedriuen ende te verwaren“ aan Thideman Ghelmaersnon

Mieris II p 360 uit Reg Leen Kamer, Holland

Schwarzenberg I p. 171.

1333

een sleepend conflict tussen Stavoren en Lubek! (1329)

Wadere verklaring ooreenreende uitspraak doende Graaf Gedeam Den 18 October 1333.

Wi Willem Graave enz. maken cond allen luden, want in desen vinkloghe dat onse stede van Stavoren ~~ghe~~ ghehad hevet jegkens die stede van Lubek, onse burghers van Stavoren voirsokt. Henrix langhe siden goed opgehouden hebben, ende segghen, dat hi es burgher de Lubek, ende dat dat goed, dat si hem ghenomen hebben, toe behoert burghers van Lubek, Ende hi seghet, dat hi burgher is de Riche, ende niet de Lubek, ende dat dat goed, dat si hem ghenomen hebben, Sijn es, ende niet want toe on behoert van Lubek,

Febbr 21/1340

Johannes bisschop van Utrecht schrijft aan schout, schepenen
ende Ghehele gemeente van Stavoren, dat zijn
vicarius in Friesland komende het nieuwe broodstaal,
met zijn toestemming in hun stad opgericht zal worden.

Maar een vroeg 16^e eeuwse cartularium van het
Sct. Odulphen Klooster in het rijks archief te bewaarden

15 Jan 1346

geeft Keizer Lodewijk zijn vrouw Margarete, oudste zusken
van graaf Willem IV in Leen, Holland, Zeeland en Friesland
Mieis II p. 702

7. Sept. 1346

Laat Keizer Lodewijk de Frankfort vijf oorkonden opstellen
waarin hij bepaalt, dat zijn tweede zoon Willem
Hertog van Beieren in het onoverneembare beent zal
opvolgen in Holland, Zeeland en Friesland. Landen die
hij aan zijn vrouw in leen gegeven heeft.

Mieis II p. 726-728 (uit het archief v. Wezenouwen)

1376 Uit een thans verloren stuk van 1376 omtrent Hamburgse
Brouwerijen blijkt dat onder 457 genoemde Brouwerij-
en er 126 door Amstedden werkten 55 voor Stavoren
de overige 276 voeren hun product niet met
verhandelden het op de Stedelyk markt

uit: De opkomst vande Handel van Amsterden

H. J. Smiit pag 100.

Dona.
30 april 1384.

Florens Bisschop van Utrecht en de Regeerders die n sted
maeken vreedde voor vijftienjaaren met die van Sbaveren,
onderzaaten des Graaven van Holland.

Vit de Archiven van de Stad Utrecht
van hieris III pag 412.

1398

Oorlog en Opeden

Kaper oorlog met wisseld resultaat.

Kaperbrieven werden uitgekeert

men de Hollanders bevoelden de friszen en omgekeerd
maar ook vele buitensstaanders werden het slachtoffer
zoals Schepen uit Kampen Darenter Hamburg en
Engeland, die dan ook weer hen recht hadden
en met kaperbrieven onderstend op paal gingen
doch het jaar 1398 was van groter dingen bestend
dan voor het voortzetten van een kleine Kaper oorlog.

volgende

Er werd opnieuw een grote tocht tegen de Friszen
onder ~~noomen~~ - voer bereid en onder ~~noomen~~ beaankting van het
de Friszen kunnen onderlinghen strijd moede, hadden
nade Slag tussen Schieringers en Vetkopers den 18 Augustus
van het vorige jaar (= 1397) bij Marsum en Doonrijp was geleverd
een vasteren vrede gesloten. Toen kon er weer gemeen so kappelyk
gehandeld worden tegen den geheten Hollanders, die nich
in eenige plaatsen althans genesteld had. v.a. Sbaveren.
[dit blijkt o.a. uit de confirmatie vanden brief. aan Tydeman
Hopper gegeven, als "dijkgraef van Dyckende tot neffens
Hallinghen" van 4 april 1398. Schaarzenberg Chrb. I 269]
Het vreedde juk van den Ozeemdeling werd hem
onoerdraagelyk.

9

Een legermacht werd bijeen verzameld en de Hollanders uit Stavoren en andere plaatsen reker enkele aandekert verjaagd.

Albrecht moest nu wel in actie komen.

~~Om volge een verhuul van het bijeen krijgen van een~~
leger, leenmannen, Steden ook vreesde Heeren
worden uitgenodigd mee te doen, om een leger samen te stellen

De uiteindelyk getel sterkte moet op 20.000 man
te stellen zijn. meer in midde van de Ruyne kant.
dan volge het verzoek, en proviand etc.

en de overtocht.

en de landing bij Take.rijt.

de tocht door Gaasterland naar Hindeloopen
waar Graaf Willam van Postter went bejegend werd.

Slaafte geworden zijnde met haer zijn in den
eersten aengang drie hondert vriesen gebleven.
de rest gaven terstond de vlucht. Doe staken
de Hollanders de naeste Dorpen en de Plecken in den
Brandt ende sloeghen hun neder voor Sta veren;
Welcke Stadt vol gevluchte menschen was.

Sij belegherden de Stadt soo nauw datter niet uit
hoch in ende konden komen, ende deden oock
groot geweldt men bespinghen ende betormen.

De voor-raedt ontbrack haer, door de glose
menichte die daer inne was. Deshalven sy ghedwonghen
zijn, nae een week twee oft drie sich op te
geven, onder eenige Gyselaers, van de Ryckste
en de machtigste der Stadt

Daer van de Principalen van de oetloperpartije tot de Graave
van Postter wandt ghekomen zijnde, hebben hem het land

opghedragen, onder nae staende Artikelen.

Ten eersten, dat sy kelbrecht, ende sijne Croen, houden houden ende erkennen, voor hare rechte ende natuyrlycke Heeren, hem ende den sijnen toe staende, te moghen Capellen, Bloek huysen ende vastiche den maecten, der plaecten, daer het hun goet zoude durenken, dienende

Ten tweeden, dat sy sich gericke houden houden, om de gued + willighe ende Bedenspanninghe te helpen onderdrucken.

Ten darden, dat sy tot Troete van hare vorighe handneekicheydt ghedaen ofte gecoont aan Aelbrecht, ende sijne Voer. saken insghelyce, een aensien van den onbetaelden tribut, een Capelle inouden stichten, der verlichtinghe der mielen van de Hollanderen, die in Frieslant over slaghen waren.

In welken Capelle twaelf Canonicken haer Gods dienst zoude doen. Die zoude staen op sulken plaets, als Aelbrecht haer zoude ordineren, ende de stractinghe binnen een jaer tijds moeten volcoyt wesen.

Tot onder houdinghe vanden Dienst, houden sy Renthen aan wijzen ende verordeken, tot seggen van oerthien mannen, van welken den helft de Friesen, dander seven Albert zoude noemen. Ende, behalven diese Capelle, houdende noch een Armen Huys bouwen, om Arme lieden te logeren, met een soeter ghetal van Bedden ende dienende vrouwen. Donders is dien oerthien mannen volkomen macht gegeven, om de Botten van ye hoorsamheydt te maecten.

De Siven Friesten hiertoe gheset zijn ^{die} geweest Geraolt
 Oammingha Here Hottinga, Freye te Boekum
 Jarek Walta Syward Wjaerde, Grootlic ^{Heselinghe} Heselinge
 Tjedmar Hoppers.

Deze welen al te samen vande Detkopere partije,
 Van hurs, te samen met Hollandtsche gecommiteerde
~~is~~ gesloten:

dat yden Hurs ende Hofstede, tot erken Lanis
 vande Heerschappye, jaeklycks alenden
 Hollandtschen Grave betalen zouden, ses stuivers.
 Beneffens deren zoudesse hare Goederen vrij,
 sonder lasten en Tribut besisten.

niemandt zoude haer buyten de Provincie moegen
 Roepen, om oorlocks-dienst te doen.

Schouten, Baljuwen, en andere Officiers zouden
 uyt haer Maie ghekooren worden. Het Friesche Recht,
 bij hare voer-ouderen gebruyckt, zoude in't geheel blijven.
 Alle Landen, Stromen ende wateren den Grave toe-
 behoorende, zouden ne Volvrij moghen gebruycken.
 Freyten ende misdaden zouden, nae't Veronnisse
 der Graeflyke Raden vooren gheneent, aff. gehandelt
 worden.

De Stadt Scharven met het Clooster van St. Odul-
 phus, zouden hare gerechtigheden niet verkort
 worden. Doch zouden 't allen tijden, ~~den~~ Grave
 ende den Grave synen open-gehouden worden

Deze dinghen zijn ingeschripte vercoet, ende weder tijds
 bevestight den 29 July inden jare 1298. Albrecht heeft het alles
 bevestight met de regelen syner Raden ende Steden, bekrachticht

Frisland Schotanus p. 219

Sted Stavoren middel punt tussen Friesland
en Holland

17/3/1412 Oostergo en Westergo geven volmacht aan de Sohepenen
van Stavoren of aan hen, die deren en mede belusten, tot
onder handeling met Hamburg.

Sohepenen en raad van Stavoren geven daer toe volmacht
aan de sohepen Tyman Hensden noem

Verdrag tussen Willem Graaf van Dordrecht en de
gedeputeerden van Oostergo en Westergo.

In July 1388

afgevaardigd namens de Graaf

Pandgrave Liottemburch, onsen neve van Anhel
den Here van Eymond, den Here van der Meer den Here
van Lykerck, den Borchgrave van Leyden, ende Jan
van Heemsdede.

Namens Oostergo en Westergo

Garegt Kamminghe, Tyarck Delta, Here Holkinghe
Syward Wyserda, Godlick Heshinghe, Freye van Doctum
ende Tydmer Hopper.

Ophegeven in de Velde voer Stavoren
in ons lande van Friesland, des maandaghs
nae Sint Jacobsdach in jere ons Heren m. CCC XC VIII

Scharrenberg I pag. 281-282.

Wamen van die Heer Heiting hulde hebben gedaen.

Den 10 Augusty 1398.

Deze goede luden hebben mijns Heeren Traedt geswooren
in Vrieslandt ende dit geschiede tot Schaoveren up
Sinte Lauwerensdach ANNO MCCCXCVIII

Eerst Heereninch van de Sucke }
Heer Heer Heiting } dese syn in Wagenbrugge
" Heering in den Hage }

Scelte Laetkama }
Dybe Andletsma } dese syn in Pyfdele.
Kerda Hesselinga }
Ariga tho Tellenre } desen syn in Woldense
Thieet Walcha }

Teye van Doekum. }
Hemel up der Opheert } desen syn in Pester goe.
Oerwaert Kampinga. }
Tindwaert Wyacet. }

Schwarzenberg I pag 282.

Een dag vaert de honden binnen Schaoveren In April 1409.

Item op den beloken Traessen naert comende is geraemt,
een dach vaert de honden mitten bestorriesen tot Schaoveren,
daer mijn genadige Heer dan van sinen Trade ende
vrienden senden, ende hebben sel, ende die selve dach vaert
hebben die bestoriesen geschreeven, dat sy die e honden willen,
ende alderik van horem vrienden senden etc.

Schwarzenberg I pag 368

18 mei 1491 Thorge meider, seponen und raed der stad Sclawen
 inder bundscke house aan Janzig: beereekt verlof voer
 se hofpoer Jacob Alrecht, doender vanden brief, en nym
 se hof, groot 40 luten, de Pandry met soet (groen)
 de luten, waeraan de stad nu groot geboek heeft.
 (Johann Brunner no. 2900)

1492 Gant Hooper ende vieder Ghent. Seponen in Sclawen vircander
 ende kennen dat vire ons quam als vire Seponen Syuka Jacob
 Anstema vedue hie ende bekende, dat sy vercoep heeft Joppe
 Alktra. den smyt dat hms ende stede, sponne ende ghelegon an die
 hoerdrick aldaer, naef den hure daer Syuent Syward, nu der tyt
 in ende op vrent. Spakenle vire vande cleef tot after
 an den lechwal, en een somme van ghele, welke somme
 vort. Syuka vire. Joppe vire. ver ende al waert
 bedoet. die laetle penninge mitten eersten.

Ende Syuka vire. Roet Joppe vire. oyt vire. hms
 ende stede te viren voir alle onspake, in allen rechte
 gheestere of werlic ghelege als man oyt gret seuelich
 te doen.
 Ende of daer enich so seggen soude viren moegen vande
 stede vire. Reente van den kechore, daer Joppe
 vort. Consimere mede beereet mecht venden, dat
 heemt Syuka vire. an hore vore gade te vrenant vreden.
 Alle drie sander anch ende tyt, 3
 In kennisse der waerheit so hebben wy Gant en vider vort
 oyt brief gevoekelt mit onsen seghelen als seponen
 in Thangone.

In d jaer ons Heron drent vier hondent drie ende vyffthich,
 of sime Jens avent de midsoner.

(Verzameling van Brengere Charcken, 2 Elphina Archief voer.
 beelden en in Pressche 19. or 7. Kunder Nr. 11.)

Na het sneuvelen van Willem IV bij Stavoren
(26-27/9/1345) volgde Willem's nuster Margaretha hem op
als gravin.

Margaretha was getrouwd met Lodewijk van Beieren,
Buits Koning.

Het dit huwelijk 2 zonen n.l. Willem V van Beieren
en Albrecht van Beieren.

De overdracht Holland, Friesland na de Friese overwinning
bij Stavoren was niet bepaald vriendschappelijk.
Domal nadat Margaretha in July 1346 beslag liet leggen
op alle Friese eigendommen in Holland.

Margaretha moest dit waarschijnlijk doen om
van de enorme schulden, die haar broer Willem IV
had gemaakt, af te komen.

Maar dit was dragen om reactie van de Friese kant
en brak een kaper oorlog uit.

Kaper brieven werden uitgekeikt (een machtiging en
bevoegdheid om te kaperen)

Toer en weer werd geroofd, maar ^{het waren} vooral buitenlanders
die veel schade leden o.a. Kampen, Beveren, Hamburg,
en zelfs Engelse schepen.

Dit leverde veel protesten van alle kanten
en dit maakte de positie van Margaretha ^{of bepaald} niet beter op.
Vol de Hollandse steden ragen hun handel bedreigd.

De In hooft van Stavoren ^{was tijdelijk} ~~is~~ niet bekend
wel het is in een lastig pakket (Surin wel en so hup)
Het betekende het begin van het eind van de belangrijke
heid van Stavoren.

Tak was ^{later} bij Dredes onder handelingen, voor Stavoren

16
bleef te middelen de rol weggelegd en d.7 kwam door
haar ~~bruggehoofd~~ te liggig.

In Sept 1346 volgt Willem II zijn moeder op als graaf.
hij bevestigd een wapen stilstand die tot 1368 zou
duren.

Schaveren Huldigde Willem als ~~graaf~~ wettige heer ~~de~~ in 1352 en 1353
dit tegen ~~extensie~~ van bevestiging van oude privileges.
Willem werd echter krankzinnig d.7 had tot gevolg dat
zijn jongere broer ^{Albrecht} hem in 1358 opvolgde.

Albrecht van Beieren

Het eerste wat Albrecht na zijn aantreden deed,
is daar onderhandelen vrede te stichten en zijn doel te
bereiken Friesland onder zijn gezag te brengen

1 Oktober 1358 werd ^{te medenblik} over een konst bereikt, de Abt van Stavoren
den tegenwoordig Oostergo en Westergo.

Een punt op de agenda was "Schrede door Kaapvoert voor 1348"
"Alle onse lude, die scede ghenomen hebben vander luden wt
Oostergo, ende wt Westergo en omgekeerd sel moeten
worden vergoed."

meerdere ^{over}handelingen volgden waarin de graaf zijn zin
keeg, maar de graaf overvroeg en dat moet je nu
niet niet doen.

De punten waar het op stuk liep waren het in leen
ontvangen van ^{de Friezen} hun onroerende goederen en het
door de graaf in Foejnen van het hoogste gezeg.

Schaveren en omgeving hadden deze volgend olo kunnen ten
dit al wel geaccepteerd ^{is} hadden meer baat bij bescherming van
de Hollandse graaf ^{dan} gendagde te worden in de strijd om de Friezen onderling
de signatur bleef als van ouds, het steeds maak
weer verlangen van de wapen stilstand

Het onderhandelen zette geen noden aan de dyk voor Albrecht. Uiteindelijk leidde dit tot een inval bij Huine ^{27/8/1396}. Hierbij was behalve Albrecht ook diens zoon Willem van Postervant aanwezig.

De strijd eindigde in het voordeel voor Albrecht, verder vorderde de bisschop van Utrecht ^{pracht} aangevallen in zijn gebied en bedreigd.

Al na 10 dagen trokken Albrecht en Willem zich terug uit Friesland nadat een aanval bij Dokkum was mislukt.

Hierop volgde weer een kaperoorlog, en een embargo op Friese goederen.

Staveren omzieldde ~~de~~ schrijftaas het oorlogstoneel hun schepen voeren uit, onder vrijgeleide van de graaf. Dit bleef zo tot 1398 toen de Schiermon Fransen onderling hun geschillen hadden bijgelegd en „vrede“ slosten.

Opnamelijkt kwamme in actie en verjoeg de Hollanders uit o.a. Staveren.

De graaf moest wel reageren.

Op 16 juli verstrok een aanval's leger uit de haven van Eukhuizen richting Friesland een landing vond probleemloos plaats bij Lemmer (Treaksyl).

De expeditie stond onder leiding van Willem van Postervant en trok via het dorpje Gaasterland richting Staveren.

„Doe steken de Hollanders de naaste dorpen en plekken in brand ende sloeghen hun neder voor Staveren, welke stadt vol gedruchte manschen was.“

Sij belegherden de Stadt, soo nauw datter niet mit noch inde konden komen.

1340
Febr 21 .. Johannes, bisschop van Utrecht schrijffaan schout,
Scheperen van Staveren, dat zijn vicarius
in Friesland komen om het nieuwe hospitaal,
met rijke toestemming in hun stad opgericht
zal wijden.
.. Naar het vroege 16^e eeuwse cartularium van
het St. Odolphus klooster in het Rijksarchief te Leeuwarden

1344
17 Sept. Dirk Tolnaer en Cytgher broders. Ghelmaer Tolnaer
junge Euckensbroeder, Thidekpan Ghelmaer en echter
Ghelmaer broders. junge Eucken Kintor, beloven aan
hunne goede vrienden de scheperen en raad van Kampen
van geenen poorter aldase de Staveren sol te ersehen
de nemen ofte laten nemen, welken sol ny van
Rynnen heer de Utrecht de leen houden
vermeld. Register Kampen no. 102.

1349
Juli .. Gritmannen en gemeente van Westergoo berichten Jan, Bisschop
van Utrecht dat de burgers van Staveren sich weder by hun
ver bond hebben aangesloten en verzoeken daerom den
Bisschop hem in zijn vriendschap op te nemen en hun
de zelfde rechten als aan hen te verleenen.
Register van het Archief de Bish. v. Utrecht
No 838.

Jan. 1372 Thiedeman Tolnaer, Albet Franshant en Reymaer
van Ludkinghe als volmachten van Staveren buldigen
den C/raaf van Holland voor hem ideligen heer.
Schwarzenberg I pag. 205. 202

- Joachum Hoppers noemt in zijn brieven van 1555-56 „Reeds (Elandig, vervallen, schier een dorp gelijk en de eigenaars door de inwoners verlaten te worden!)
- geschiedschrijver Cornelis Kempius beschrijft zijn beschrijving der stad van omstreeks 1550 - na eerst haar onder leiding verkondigd te hebben aldus: „maar nu helass!

Door stormvloed en branding
in de haven verstoep en ontoegankelijk.

Slechts een klein schip kan er meer binnen in.
Zij had kloosters en prachtige kerken, waar van nog
enige de middelen van ruinen en distels tusschen daar
der heer liggen. De overlevering wil, etc. —
nog zijn er bouwvallen van deze prachtige huizen
— Deze oudtijds oudtijds zoo beroemde
en vermaarde stad bevat thans geen vijfzig
huizen in welstand. De overige slechts ruinen,
geknigen allen van vroegere welvaart.

L. E. Stavoren

Geschiedenis van Stavoren.

Deel II afschrijven van boekhouden H. S. p. A. de Lange.

1325 14 febr. Wy Colyn Elias zone ende Tydeman Ghelmaers zone
poickers in Scaueren, maken cout, dat wi onzen gherechten
ende Live here den Grafen van Heynegouwen, van Holland, van
Heerland ende de here van Orisland houden voer onzen
gherechten here, ende willen hem trouwe wesen: ende
verbinden ons met deren brieven dat wi Otten ende
Ludikine zonen de Grafen van Stavoren oordeelen willen, helpen
ende starcken met Live ende met gaele in allen zinen ^{Rechte} ~~Rechte~~ ende
Schwarzenberg I. p. 169 uit H. S. H. van Wijn.